

DANEBROGSMAN, då -- männ, m. 5. pl. — män. Ledamot af Danebrogorden i 5:te klassen, som fått riddartecknet i silver.

DANEBROGSORDEN, då -- 'rdn, m. 2. pl. — *ordnar*. Dansk riddarorden, så kallad efter *Danebrog* (se d. o. 4), och stiftad af konung Waldemar II år 1219.

DANEBROGSRIDDARE, då -- r'idd --, m. 5. Riddare af Danebrogorden.

DANELSE, f. 3. Se *Daning*.

DANGLA, v. n. 1. (pop.) Se *Dingla*.

DANING, f. 2. 1) Bildande, skapande. *Verldens d.*, dess skapelse. — 2) (i moralisk mening) Bildande, utbildning. *Hjertats, förståndets d.* — 3) Naturlig beskaffenhet. *Menniskokroppens, djurens, växternas d. Menniskosinnets d.* — *Syn.* Se *Natur*.

DANINGSKRAFT, f. 3. Se *Bildningskraft*.

DANK, m. 2. Mycket tunt talgljus, af sämre talg, som brukas i kök o. s. v.

DANK. (pop. o. fam.) *Slå d.*, tillbringa sin tid i sysslöshet och lättja. *Gå och slå d.*, drifva omkring utan sysselsättning.

DANKA, v. n. 1. (pop. o. fam.; mindre brukl.) Förekommer i uttrycket: *Gå och d.*, gå och slå dank.

DANKER, m. 2. sing. Dagdrifvare. — *Syn.* Se *Lätting*.

DANNEBROG, se *Danebrog*.

DANNEMAN, m. 5. pl. — män. Landtbrukare af bondeståndet. *Redlige dannemän!* — *Syn.* Se *Bonde*, 2.

ANM. Ordet härleder sig af det gamla *Dändismadr* (af *Då nåi*, ypperlig, och *Madr*, man), betyder således egentl.: en svargod och laggild man, — en hel karl, såsom man i dagligt tal säger, — en i allo hedervärd man. Då man fordom, vid våra nordiska förfäders bröllop, drack dannemannens och danneqvinnans skål, menades dermed det nygifta paret's skål.

DANNEQVINNA, f. 4. Qvinna af bondeståndet. — *Jfr. Anm.* under *Danneman*.

DANS, m. 2. o. 3. 1) (plur. *danser*) Ett i människans natur grundadt uttryck af glädje, som ger sig tillkänna genom hoppande rörelser och svängningar med kroppen, i viss takt, med afmätta steg och merendels efter sång eller musik. *D-en hör till de mimiska konsterna och indelas vanligen i två slag: Sällskapsdans och Teatralisk dans, till hvilken sednare Balletten hör.* *D. på lina.* Ulföra en d. *Gå främst i d-en, föra an d-en.* *Gå ell. träda i d-en*, äfv. (gam.) *trä d-en*, börja att dansa. (Ordspr.) *Det går som en d.*, ganska lätt, fort. — 2) (utan plur.) Konsten att dansa. *Taga lektioner i d.* — *Syn.* Danskost. — 3) (pl. *danser*) Särskilt afdelning af ett offentligt dansnöje, upptagande hela den tid, hvarunder antingen en ensam person eller flere dansa på en gång. *Huru många d-er har du dansat? Jag har endast dansat två d-er.* — 4) (pl. *danser*) Art af dans. *Det gifves många olika slags d-er, såsom t. ex.: fransäs, vals, polka, polska, o. s. v. Allvarsam, ädel, låtsinnig, svår, konstig, vacker, glad d.* Ingår i åtskilliga sammansättningar, såsom: Krigsdans, Fackeldans. — *Syn.* *Dansart, Dansslag.* — 5) (pl. *danser*) Melodien till sådan särskilt art af dans. *Spela upp en d. Spela d-er.* — *Syn.* *Dansstycke, Dansmelodi.* — 6) (pl. *dansar*) Gille, tillställning för nöje skull, hufvudsakligen för att roa sig med dans. Brukas isynnerhet om lägre folkets nöjen af detta slag samt om anspråkslösa sådana tillställningar hos enskilda personer af de

högre stånden. I sednare fallet säges dock vanligare *Bal.* — Bildar åtskilliga sammansättningar, såsom: Bröllopsdans, Bonddans, m. fl. *Ställa till en d. Vara bjuden på d. Tjenstefolket var i natt på d. Hon har varit på 4 d-ar i höst.* — 7) (fig. fam.) Händelse, hvarvid mycken häftig kropps- eller sinnesrörelse förekommer; äfv. aga, tuktan, tillrättavinsning. *Om du icke lyder, skall du få se på annan d.* — *Syn.* Lek. — 8) *St. Veits d.*, se *Danssjuka*, 1.

DANSA, v. n. o. a. 1. 1) (neutralt och aktivt) I viss takt, med afmätta steg och merendels efter sång eller musik göra hoppande rörelser och svängningar med kroppen, i allmänhet för att uttrycka glädje eller för att muntra sig. *D. fritt, tvungen, med behag, väl, illa.* *D. efter sång, efter musik, efter ett instrument, efter en violin, ett fortepiano.* *D. fransäs, polka, polska, mazurka,* hålla på att dansa fransäs, &c.; äfv. vara öfvad i konsten att dansa dessa danser. *D. en dans, fransäs, en polka,* o. s. v., deltaga i en dans (bem. 3), en fransäs, o. s. v. *D. sig till lungrot,* genom öfverdrifven dansning ådraga sig denna sjukdom. *D. på lina,* balansera på spänd lina med afmätta steg, i takt och efter musik, under utförande af en mängd svåra hopp och språng. (Fig. pop.) *D. i galgen,* blifva hängd. (Fig. fam.) *Låta någon d.*, förorsaka någon mycket hufvudbry, ledsamheter. *D. på rosor, efter ens pipa,* se under *Ros, Pipa.* — *D. af, bört,* se *Afdansa, Bortdansa.* — *D. om:* a) åter utföra samma dans; b) dansa, svänga omkring. — *D. omkring,* under dans svänga omkring. *D. omkring,* utföra en dans omkring något föremål, t. ex. *D. omkring en majstång.* — *D. på,* dansa fortare; äfv. fort fara att dansa. — *D. ut,* sluta att dansa, t. ex.: *Kl. 4 på morgonen hade man d-t ut.* — *D. öfver,* på förhand i och för öfning utföra en dans, som sedan vid ett högtidligt eller offentligt tillfälle skall dansas. — 2) (fig. fam.) a) Häftigt, med stark fart kastas, drivas, bortföras i luften. Brukas för denna bem. endast i förening med vissa partiklar, t. ex.: *Han fick sig en örfil, så att hatten d-de af; det blåste så starkt, att mössan flög af och d-de i strömmen.* Se *Afdansa, Bortdansa*, m. fl. — *Syn.* Se *Fara.* — b) *Gå förlorad. Snart lärers sista styfvern d. för honom. Låta ens hufvud d.*, låta aflifva någon genom halshuggning.

DANSANDE, n. 4. Se *Dansning*.

DANSARE, m. 5. 1) En, som håller på att dansa. — 2) En, som både kan dansa och gerna deltaga i dans vid tillfälle. *Är han d.? Nej, han kan icke dansa; hans bror, deremot, kan väl, men dansar ändock aldrig, och är således icke heller d.*

DANSBJÖRN, m. 2. Björn, inöfvad att dansa, som föres omkring och emot betalning visas för allmänheten.

DANSDOCKA, f. 1. 1) Docka, som genom något slags mekanik sättes i rörelse på ett sätt, att det liknar dans, t. ex. i ett dockskåp, på en marionett-teater, o. s. v. — 2) (fig. fam.) a) Ung flicka, som har öfverdrifvet tycke för dans. — b) Speord, som någon gång nyttjas om dansöser.

DANSERSKA, f. 1. 1) Qvinna, som håller på att dansa. — 2) Qvinna, som både kan dansa och deltaga i dans vid tillfälle. *Jfr. Dansare*, 2.

DANSGLILLE, n. 4. 1) Slutet förening af flera personer, hvars ändamål är att då och då roa sig med dans. — *Syn.* Danssällskap, Dansorden. —